

GEODÉZIA ÉS KARTOGRÁFIA

2019/6. szám előzetes

Tartalom

Dr. Mentés Gyula: A Sopronbánfalvi Geodinamikai Observatórium története

Dr. Márton Mátyás: Ismeretlen Reguly-térképek és -térképvezetékek? Adalékok és kérdések Reguly kartográfiai munkáival kapcsolatban

Vörös Fanni – dr. Kovács Béla: A hazai gépkocsivezetőknek a beépített GPS-használati szokásai – javaslat egy új navigációs felhasználói felületre

Beszélgetés dr. Tóth Balázssal, a Miniszterelnökség Ingtalan-nyilvántartási és Térképészeti Főosztály főosztályvezetőjével

120 éve született Radó Sándor

75 éve történt

Mesterségesintelligencia-alapú alkalmazások a földmérési és kataszteri rendszerekben

Az Európai Földmérők Szövetségének őszi közgyűlése, Isztambul, 2019. szeptember 26–28.

Beszámoló a *GEO Data Technology* konferenciáról

Intézőbizottsági ülések

Konferencia az osztatlan közös tulajdon megszüntetéséről

A Lechner Tudásközpont a térinformatika nemzetközi porondján

Végzősök a BME-én

Akadémiai székfoglaló előadás

Contents

History of the Sopronbánfalva Geodynamic Observatory (*Gyula Mentés, Dr.*)

Unknown Reguly maps and map sketches? Additions to and questions on Reguly's cartographic work (*Mátyás Márton, Dr.*)

Hungarian drivers' in-built car navigation usage habits – suggestion for a new navigation interface (*Fanni Vörös – Béla Kovács, Dr.*)

Interview with Balázs Tóth, the head of the Department of Cadastre and Mapping at Prime Minister's Office

Sándor Radó was born 120 years ago

It happened 75 years ago

Artificial Intelligence in cadastral and surveying systems

General Assembly of European Surveyors, Istanbul 26–28 September 2019

Report on GEO Data Technology Workshop

Meetings of the MFTTT's bodies

Conference on the termination of undivided ownership of agricultural land

Lechner Knowledge Centre on the international arena

The graduates at BME

Academic inaugural lecture

Címlapon: Tél a Mátrában

On the Cover Page: Winter in the Mátra Mountains

A Sopronbánfalvi Geodinamikai Obszervatórium története

Mentes Gyula

DOI: 10.30921/ GK.71.2019.6.1

A tanulmány a Sopronbánfalvi Geodinamikai Obszervatórium (SGO) történetét mutatja be az építéstől 2019-ig, a benne folyó mérések ismertetésével. A kezdeti kísérletezgetés után a folyamatos horizontális ingamérések 1972-ben kezdődtek egy pár Thomaschek–Ellenberger-ingapárral. A hagyományos fotoregisztrálás kiküszöbölésére kezdetben fénykövetős regisztrálót, majd 1973-ban kapacitív mérőátalakítós horizontális ingát fejlesztettek ki, amellyel már megvalósítható volt a teljesen elektronikus regisztrálás. 1990-ben abbahagyták a horizontális ingaregisztrálásokat. 1990-ben egy terepi rugós gravimétert alakítottak át elektronikus regisztrálásúvá, amellyel 1999-ig regisztrálták a gravitációs árapályt. Ugyancsak 1990-ben egy kvarccsöves extenzométert építettek lokális tektonikai deformációk, a szilárd Föld árapályának és a vele kapcsolatos geodinamikai jelenségek, mint pl. az FCN vizsgálatára. Ez a műszer folyamatosan működik napjainkban is. 2009-től szimultán extenzométeres és radonkoncentráció-mérések egy AlphaGuard műszerrel lehetővé teszik a kőzetfeszültség és a radonkoncentráció változásai közötti összefüggés tanulmányozását. 1991-től egy mikrobarográf üzemel az obszervatóriumban az atmoszférikus árapály tanulmányozására. A Thomaschek–Ellenberger-ingapár kivételével az obszervatóriumban üzemelő műszereket és az azok kalibrálására kifejlesztett eszközöket az egykori MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézetben (ma MTA CSFK Geodéziai és Geofizikai Intézet) fejlesztették ki. A tanulmány a műszerek bemutatására koncentrálna, míg a műszerek és a mérési eredmények részletes ismertetése a hivatkozott publikációkból ismerhető meg.

History of the Sopronbánfalva Geodynamic Observatory

Gyula Mentes

The study presents the history of the Sopronbánfalva Geodynamic Observatory from construction to 2019 with the measurements in it. After the initial experimentation, the continuous horizontal pendulum measurements with a pair of Thomaschek-Ellenberger pendula began in 1972. To eliminate traditional photo-registration, a light-tracking recorder was first and then, in 1973, a horizontal pendulum with capacitive transducer was developed, providing a fully electronic registration. In 1990, horizontal pendulum recordings were discontinued. In 1990, a field spring gravimeter was converted to electronic registration, which until 1999 recorded tidal gravity. Also in 1990 a quartz tube extensometer was built for investigations of local tectonic deformations, solid Earth's tides and related geodynamic phenomena such as e.g. FCN. This instrument is still working today. From 2009, simultaneous extensometer and radon concentration measurements with an AlphaGuard instrument allow the study of the relationships between rock strain and radon concentration variations. Since 1991, a microbarograph has been operating at the observatory to study atmospheric tides. With exception of the Thomaschek-Ellenberger pendulum, the instruments used in the observatory and their calibra-

tion devices were developed in the former Geodetic and Geophysical Research Institute of HAS (today RCAES Geodetic and Geophysical Institute of HAS). The paper focuses on the presentation of the instruments, while the detailed description of the instruments and the measurement results can be found in the cited publications.

Kulcsszavak: horizontális inga, graviméter, extenzométer, mikrobarográf, árapály, tektonikai deformáció

Keywords: horizontal pendulum, gravimeter, extensometer, microbarograph, Earth' tides, tectonic deformation

Dr. Mentés Gyula
az MTA doktora
kutató professor emeritus

MTA CSFK Geodéziai és Geofizikai Intézet
mentes.gyula@csfk.mta.hu

Ismeretlen Reguly-térképek és -térkép-vázlatok? Adalékok és kérdések Reguly kartográfiai munkáival kapcsolatban

Márton Mátyás

DOI: 10.30921/ GK.71.2019.6.2

2019 „Reguly-év” volt: születésének 200. évfordulója. Az ünnepi megemlékezéseken, konferenciákon az Északi-Urál és vidékének jeles magyar utazója, Reguly Antal (1819 – 1858) életművéhez kapcsolódó kutatások, értékelések sorából nem hiányoztak a térképészeti (terepen végzett, nem műszeres felmérési és kartográfiai/térképszerkesztői) vonatkozású eredményeit bemutató és elemző előadások sem.

A szerző ebben a dolgozatában Reguly „Az Északi-Urál ... térképe...” című művének két változatával – a Szentpéterváron készült kéziratos, árnyékolásos domborzatrajzú, valamint az ugyancsak ott litografált csíkozásos domborzatábrázolású térképpel – kapcsolatban felmerülő több kérdésre keres választ, és rámutat további kutatások szükségességére.

[Mindkét német nyelvű térkép teljes címe: „Ethnographisch-geographische Karte des Nördlichen Ural Gebietes entworfen auf einer Reise in den Jahren 1844 und 1845 von Anton v. Reguly. St. Petersburg 1846.”, magyarul: „Az Északi-Urál vidékének néprajzi-földrajzi térképe, amelyet Reguly Antal 1844- és 1845-ben tett utazása során tervezett. Szentpétervár 1846.”].

Unknown Reguly maps and map sketches? Additions to and questions on Reguly's cartographic work

Mátyás Márton

2019 was a "Reguly Year": the 200th anniversary of his birth. At the festive memorials and conferences, researches and evaluations related to the oeuvre of Antal Reguly (1819 – 1858), the prominent Hungarian traveler of the Northern Ural and its region, did not miss the lectures presenting and analyzing his cartographic work (both field, non-instrumental survey and cartographic/map editing work).

In this paper, the author seeks to answer several questions about the two versions of Reguly's "Map of the North Ural ..." and points to the need for further research. The two versions are: a manuscript, shaded relief map and a lithographed, hachured relief map. Both maps were made in St. Petersburg.

[Full address of both German-language maps: „Ethnographisch-geographische Karte des Nördlichen Ural Gebietes entworfen auf einer Reise in den Jahren 1844 und 1845 von Anton v. Reguly. St. Petersburg 1846.”, in English: “Ethnographic-geographic Map of the Northern Ural Region made by Antal Reguly during his travels in 1844 and 1845. St. Petersburg 1846.”]

Kulcsszavak: térképtörténet, függőleges megvilágítású domborzatárnyékolás, ferde megvilágítású domborzatárnyékolás, csíkozásos térkép, ismeretlen térképek

Keywords: cartography history, vertical hill shading, oblique hill shading, hachured map, unknown maps

Dr. Márton Mátyás

*professor emeritus
az MTA doktora*

ELTE Térképtudományi és
Geoinformatikai Tanszék
matyi@map.elte.hu

A hazai gépkocsivezetőknek a beépített GPS használati szokásai – javaslat egy új navigációs felhasználói felületre

Vörös Fanni – Kovács Béla

DOI: 10.30921/GK.71.2019.6.3

A személyi szállítás fontos eleme az útvonal bizonyos szempontok (utazás hossza, ideje) szerinti megtervezése, főleg akkor, ha addig ismeretlen területen történik. Vannak még, akik a tradicionális, papíralapú térképeket használják, ám manapság a legtöbben valamilyen elektronikus rendszer (PDA/PNA, telefonos applikáció vagy beépített autós navigációs rendszer) segítségével navigálnak. Az autós közlekedésben természetesen másmilyen eszközökre van szükség, mint pl. a gyalogosban (a nagyobb sebesség gyorsabb reakcióidőt kíván), így a kü-

lőnböző célra létrejött készülékek megjelenése és felhasználói felülete is különböző. Több gyártó van jelenleg a piacon, amelyek autós beépített navigációs eszközöket fejlesztenek – a kutatásunkban arra voltunk kíváncsiak, hogy ezek mennyire a felhasználók (gépkocsivezetők) igényei szerint vannak felépítve. Ahhoz, hogy ezt megvizsgálhassuk, létrehoztunk egy netes kérdőívet (Google Form), amelyet terjesztve több mint 1000 magyarországi felhasználó kitöltéséhez jutottunk hozzá. A kérdőívben rákérdeztünk a vezetők autós navigációs rendszerrel kapcsolatos használati szokásaira, illetve a válaszok alapján létrehoztunk egy „ideális” felhasználói felületet: a kitöltők megadták, hogy ha maguk állíthatnák össze, akkor milyen, funkciókat/gombokat szeretnének látni a saját navigációs rendszerükön.

Hungarian drivers' in-built car navigation usage habits – suggestion for a new navigation interface

Fanni Vörös – Béla Kovács

An important element of personal transport is the planning of the route according to certain aspects (distance and journey time), especially when it is in an area that has not been known before. There are others who use traditional paper-based maps, but nowadays most people navigate using electronic systems (PDA / PNA, telephone application or built-in car navigation system). Of course, in car traffic other devices needed than pedestrian traffic - higher speeds require faster response times - so devices designed for different purposes have a different appearance and user interface. There are many manufacturers/developers on the market today that make in-car GPSs - in our research we were curious about how much they are built according to the needs of the users (drivers). In order to investigate this, we created an online questionnaire (Google Form) and more than 1000 Hungarians completed it. In the questionnaire we asked drivers about their in-built car navigation usage habits, and based on the answers, we created an "ideal" user interface: the fillers stated that if they could set it up themselves, what features/buttons they would like to see on their own navigation system.

Kulcsszavak: beépített autós navigáció, kérdőív, GPS-használat

Keywords: in-built car navigation, questionnaire, GPS usage

Vörös Fanni
doktorandusz hallgató

ELTE Térképtudományi és
Geoinformatikai Tanszék
vorosfanni@map.elte.hu

Dr. Kovács Béla
adjunktus

ELTE Térképtudományi és
Geoinformatikai Tanszék
climbela@map.elte.hu